

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

BRANWEER
BUREN BIJ
**KAARS
LICHT**

**ELEKTROWAGENS
BIJ DE BRANDWEER**

58

JANUARI 2026

RUBRIEKEN

4

Column

Na een voor vele hulpverleners (en burgers) geweldadige jaarwisseling spreekt Rob Jastzrebski zijn zorgen uit over de machteloze en tandeloze overheid die de hulpverleners en gezagshandhavers in de kou laten staan.

6

KlassiekerNieuws

Adriaan Kriek doet verslag van de verblijfplaatsen van brandweerwagens die ooit goede diensten bewezen aan de vaderlandse brandweer.

MATERIEEL

Elektrowagens bij de brandweer

Elektrische "brandweerwagens" zijn op zich niets nieuws. Adriaan Kriek wist een reeks foto's te verzamelen van elektrowagens die al jaren geleden bij de Nederlandse brandweerkorpsen in dienst kwamen.

HISTORIE

Beroepskorps naar Duits model

Tussen oude krantenknipsels diepte Marinus Oosthoek een artikel op over de net opgerichte beroepsbrandweer van Rotterdam tijdens de Tweede Wereldoorlog. Interessant voor de brandweerhistorici.

EVENEMENT

Brandweer Buren bij kaarslicht

Ter gelegenheid van haar 100-jarige verjaardag organiseerde de brandweer van Buren een evenement waar nog lang over gepraat zal worden. Marinus Oosthoek doet verslag.

LISSABON

De geschiedenis van de brandweer van Lissabon (3)

In de derde editie van de serie artikelen over de geschiedenis van de brandweer in de Portugese hoofdstad Lissabon, doet Thorsten Umbacht verslag van zijn reis in 2016.

INHOUD

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de
**VBB | Nederlandse Vereniging van
Belangstellenden in het Brandweerwezen**

SAMENSTELLING Peter Snellen (eindredactie) en Jeroen Steenhuis (vormgeving)
REACTIES info@brandweer.org
KOPIJ INSTUREN uiterlijk 15 februari 2026

oor u ligt alweer de eerste *Digitale VBB Nieuwsbrief* van 2026. We hopen dat u de eindejaarsfeesten en de daarbij behorende knallen in zijn totaliteit (en zonder verwondingen) hebt overleefd en dus een voorspoedig nieuw jaar niks meer in de weg staat.

Het wordt steeds meer een opgave om de *Digitale VBB Nieuwsbrief* op de manier, zoals we het nu doen vol te krijgen met interessante artikelen en mooie foto's. De basis is nu eenmaal erg smal en als één van ons zou wegvallen, dan houdt het gewoon op bij gebrek aan opvolgers. Net zoals dat voor de VBB geldt, trouwens. Ik snap nog altijd niet dat mensen wel voor een man of acht een uitstapje kunnen organiseren, maar niet voor dertig man. De afspraken zijn in feite hetzelfde en de logistiek: een boterham kan men ook zelf meenemen. Niettemin: deze klus is weer volbracht. En hoe?

We beginnen met een droevig bericht. Iedereen die zich interesseert voor brandweerwagens, voor brandweergeschiedenis, die graag leest over de geschiedenis van de brandweer kent de naam Manfred Gihl. Hij is inmiddels zelfs in Amerika bekend en wordt eigenlijk overal geciteerd, wanneer men publicaties over de brandweer leest. Weinig brandweerauteurs hebben zo'n uitgebreid oeuvre gecreëerd, niet alleen voor wat betreft boeken, maar ook qua vak-artikelen. Helaas is meneer Gihl op 1 december jongstleden overleden. In deze nieuwsbrief staan we daar even bij stil.

Het *KlassiekerNieuws*, de vaste rubriek van Adriaan Kriek, heeft dan wel wat minder voertuigen dan meestal het geval is, maar het zijn wel enkele bijzondere wagens die van eigenaar gaan veranderen.

Brandweer is niet alleen "vechten tegen vuur". Dat bleek maar weer eens op 20 december in Buren, waar de brandweer ter gelegenheid van haar 100-jarig bestaan een evenement organiseerde, waar nog lang over gepraat zal worden. Het in 2018 ter ziele gegane evenement Buren bij kaarslicht ging op herhaling dankzij de brandweer aldaar en hoe... Marinus Oosthoek doet verslag.

Elektrische brandweerwagens...het blijft een heet hangijzer. Op zich niks nieuws, maar dat is natuurlijk voor degenen die zich er nu noodgedwongen mee moeten bezighouden moeilijk te geloven. Toen een bekend Oostenrijks fabrikant mij voor deze nieuwsbrief in een persbericht mededeelde dat men "wereldwijd de eerste autoladder met zowel elektrische aandrijving op de wielen als op het ladderpakket hadden geleverd" en ik hen er vriendelijk maar ernstig op attendeerde, dat men zich vergist moest hebben, omdat al in 1909 in Charlottenburg (nu Berlijn) een volledig elektrisch aangedreven autoladder werd geleverd, die er weliswaar wat minder modern uitzag, maar toch echt de eerste was, betekende dat het einde van de informatiestroom in mijn richting.

Gelukkig zijn er dan nog mensen in onze vereniging die wel weten waar ze over praten. Adriaan Kriek, bijvoorbeeld, maakte een alleraardigst overzicht van de hem bekende elektrische voertuigen bij de Nederlandse brandweer. Ook dan blijkt het allemaal niet zo splinternieuw te zijn als men soms denkt, al gaat dit niet over de grote voertuigen.

Diep in een doos met oude krantenknipsels diepte Marinus Oosthoek iets op, dat wel interessant kan zijn voor de brandweehistorici onder ons. Het artikel gaat over de net opgerichte beroepsbrandweer van Rotterdam tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dat - wat gebrekkig geschreven artikel - willen we u niet onthouden en het is enigszins gemoderniseerd hier weergegeven.

Voor de liefhebbers van voertuigen (vooral oldtimers) is er alvast een aankondiging voor de overgang tussen april en mei. De sterrit die wordt georganiseerd, kenmerkt zich altijd door een aangewezen fraaie plek, waar de fotografen aan hun trekken kunnen komen.

Ook is in deze nieuwsbrief ruimte vrijgehouden voor deel drie van de brandweer van Lissabon.

En daarmee kunt u dan toch weer enkele uurtjes leesplezier beleven, hopen we.

Namens alle medewerkers,

PETER SNELLEN

Tranen in de nieuwjaarsnacht...

Lectori Salutem. En een gelukkig, veilig en voorspoedig nieuwjaar voor al. Ziezo, dat was het dan... het laatste vuurwerk op straat. Tenminste, als ze in de Tweede Kamer dit jaar meters kunnen maken met het wetsvoorstel voor een algeheel verbod op consumentenvuurwerk. En aangezien meters maken niet de meest briljante gave is van onze heren en dames politici in 't Haagse pluche, valt nog te bezien of het lukt. Maar in het geval van zulk een wonder mogen wij ons met grote verzuchting geruststellen dat tijdens de volgende jaarwissel 't ganse jongvolk, braaf oliebollen knagend en toastend met een glaasje prik, gezamenlijk Kumbaya zingt, dienders en brandweerlieden omhelst en een warme knuffel geeft. Iedereen lief en happy. Want daar is dat verbod toch immers voor bedoeld?

Nu de realiteit van de afgelopen jaarwisseling... Vuurwerk? Volgens mij is dat het minste van onze problemen! Zeker, er zal volgend jaar minder de lucht in gaan omdat het 'legale consumentenspul' dan (in theorie) verboden is. Omdat het deze keer voor het laatst mocht, was de lucht dus voller dan ooit met kleuren en knallen. Maar ook waren de wantoestanden in onze dorpen en steden groter dan ooit. Meer branden, meer aanvallen op hulpverleners, meer rellen en onlusten. Tja, als je als overheid in de weken vooraf zelf aankondigt dat dat de verwachting is, wordt het natuurlijk een *selffulfilling prophecy*. En aldus geschiedde.

Ik zocht naar een pakkende titel voor dit schrijven en kwam eigenlijk niet verder dan die tranen. Want ik zag ze. Bij winkeliers bij wie ruiten en puin aan diggelen zijn geblazen, bij de eigenaren van automobielen die in vlammen op gingen of zelfs op hun dak midden op straat belandden... Bij bange burgers die dekking zochten in eigen huis, bang dat vuurwerkbommen die horizontaal door de straten werden geschoten door de ramen naar binnen zouden vliegen... Bij de wanhopige dienders die niet veel meer konden doen dan achter groepjes reltuig aanrennen, maar niet één zo'n in zwart jack met capuchon en sjaal gehuld knaapje in zijn luren konden grijpen (voor zover ik kon zien...) En ook een beetje bij mij. Want ik herkende mijn eigen dorp niet meer. 't Was een complete straatguerrilla! Kom op nou! De Bilt, *of all places*... saai-er kun je 't bijna niet hebben. En zelfs hier! Volgens de eerste analyses was het in de rest van het land niet veel beter. En niet alleen de grote steden hebben dus een probleem!

Heel Nederland heeft
een probleem en
dat is niet primair
het vuurwerk!
**Vuurwerk is
slechts een
instrument.**

Heel Nederland heeft een probleem en dat is niet primair het vuurwerk! Vuurwerk is slechts een instrument. Eén van de vele instrumenten in handen van totaal losgeslagen reltuig uit de huidige jongerengeneratie. Niet geremd door enig maatschappelijk normbesef of moreel kompas, ontdaan van de meest elementaire beginselen van respect voor gezag en orde, volledig in de ban van boosaardige netwerken op social media waarin zij elkaar ophitsen tot daden van chaos en ontwijking. Die maatschappelijke realiteit, waarde lezers, in combinatie met een machteloze en tandeloze overheid, die toestaat dat extremisten, criminelen en reltuig de baas zijn op de straten en pleinen, zich gaarne hult in loze woorden over 'maatschappelijk onacceptabel gedrag' en weigert te investeren in de slagkracht van ordehandhaving en rechtsopvolging, is ons echte probleem. Het is een giftige cocktail waardoor de maatschappij in rap tempo ontspoord, met als jaarlijks dieptepunt een nieuwjaarsnacht die ontaardt in anarchie.

En daarvoor betalen onze 'dapperen' een hoge prijs: de agenten, ME'ers, brandweerlieden en ambulanciers, die ieder jaar weer met lood in de schoenen de nieuwjaarsnacht ingaan. Ook

deze nacht waren hulpverleners weer massaal doelwit van relschoppers en moesten brandweerlieden op veel plaatsen onder ME-dekking hun werk doen of zich simpelweg terugtrekken omdat blussen op sommige plaatsen te gevaarlijk was...

Een verbod op consumentenvuurwerk zal er niets aan veranderen. Ja, er zullen minder gewonden en brandjes zijn, want ook

met legaal consumentenvuurwerk gebeuren jaarlijks helaas veel ongelukken. Maar de 'zware explosieven' die ook voor vuurwerk doorgaan, afkomstig uit België, maar vooral uit Oost-Europa, zullen blijven. In Polen zijn super-, hyper- en ultra-Cobra's het hele jaar door in gespecialiseerde supermarkten te koop. Dus wie dat spul wil hebben, weet er altijd wel aan te komen. Eerste waarschuwingen van onze inlichtingendiensten: de georganiseerde criminaliteit heeft de illegale vuurwerkmarkt al ontdekt en ruikt geld. We weten hoe dat uitpakt met drugs en wapens... die zijn ook verboden...

Het echt gevaarlijke explosieven-spul zal dus gewoon in handen blijven komen van kwaadwillend reltug. En zelfs zonder vuurwerk zullen zij hulpverleners blijven uitdagen, belagen en bekogelen. Ze zullen nationale feestmomenten blijven misbruiken om chaos en ontwrichting te zaaien. Winkelpuien zullen blijven sneuvelen en auto's zullen nog steeds branden in de nieuwjaarsnacht. Straten en pleinen zullen de strijdarena blijven voor het kat- en muisspel tussen het gezag en een generatie jongeren die zich onaantastbaar en oppermachtig waant, omdat de overheid (en de samenleving) niet bij machte is dat verkleinende bij de wereld aan te pakken.

Ze zullen nationale feestmomenten blijven misbruiken om chaos en ontwrichting te zaaien.

Hoe dan toch dit vreselijke tijt te keren? Ach, had ook Nederland maar een president die het lef heeft een Nationale Garde te mobiliseren om orde te brengen in onze dorpen en steden, waar lokale en regionale machteloze overheden daar niet meer in slagen. Maar ja, zo'n president hebben we niet. Een Nationale Garde ook niet trouwens. We hebben slechts een zwaar onderbezette politie die nota bene door haar eigen bevoegd gezag in de kou wordt gezet omdat ze niet de vereiste geweldsmiddelen mogen inzetten, omdat dat niet in de Nederlandse wetgeving

COLUMN

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Klassiekernieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK** AFBEELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

Ik loopt bijna dagelijks mijn favoriete websites door of er nog interessante voertuigen verwisselen van eigenaar. Zo kwam ik een mooie Ford V8 (Jail-Hous) tegen van de brandweer **OSS**, die op Marktplaats te koop stond. Een paar dagen later wilde ik er wat over schrijven, maar was helaas voor mij de advertentie al verwijderd. Het enige wat ik er nog van weet, is dat hij bij een particulier te koop stond. Ik ben benieuwd waar hij terecht gekomen is. Het gaat om een Ford V8 bouwjaar 1948 met het kenteken N-78344 wat later RA-05-78 werd. Opgebouwd samen door Geesink en Bickers, en in 1956 nog eens omgebouwd (schuimtank ingebouwd en voorruit verhoogd). Jarenlang heeft de brandweer Oss dit voertuig als museumvoertuig in de stalling gehad, waar het voertuig bij feesten en hoogtijdagen van stal werd gehaald.

Klassiekernieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK** AFBEELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

De veilingssite Route66 Actions in Waalwijk heeft een voormalige BB Magirus brandweerwagen ter veiling. Het betreft een All-Wheel-Drive Magirus 85D11 van het bouwjaar 1967. Na het opheffen van de BB kwam het voertuig via de Domeinen in bezit van de brandweer **VLIE-LAND**, waarvoor het voertuig door de Carrosseriefabriek Winschoten werd aangepast. Bas van Deelen fotografeerde het voertuig in 1991 (toen nog met de bijnaam "Beauty Cees") en eind jaren negentig kwam hij in handen van een liefhebber. De verkoper geeft aan dat de staat van de carrosserie en de lak zeer goed is; er zijn alleen wat kras-sen en wat deukjes. Het interieur is schoon en er is minimale slijtage, mogelijk zijn kleine vervangingen nodig voor ontbrekende of kapotte onderdelen. De technische staat is over het algemeen betrouwbaar. De kilometerteller geeft aan 25.600 km en het kenteken is VN-17-37.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

IN MEMORIAM

Manfred Gihl

een leven voor de brandweer

Iedereen die zich bezighoudt met de geschiedenis van de brandweerwagen kent de naam Manfred Gihl. Hij was de auteur van een boekenkast vol publicaties, meestal over brandweerwagens, de eisen die daaraan gesteld worden de ontwikkeling ervan.

Ongeveer het begin van zijn carrière als schrijver van brandweerboeken vormde in 1976 het werk dat hij samen met Werner Oswald schreef onder de titel *Kraftfahrzeuge der Feuerwehr und des Sanitätsdienstes seit 1900*. Dat boek geldt nog altijd als een standaardwerk en was in onze contreien zowat het eerste boek met talloze foto's en goede onderbouwde beschrijvingen over het thema brandweerwagens. Inmiddels is dit standaardwerk flink geactualiseerd door zijn tweedelige werk uit 1997 *Geschichte des Deutschen Feuerwehrfahrzeugbaus*.

Manfred Gihl werd geboren in Königsberg in 1935 en studeerde van 1958 tot 1962 werktuigkunde aan de Technische Hogeschool van Aken. In 1963 trad hij in dienst van de brandweer Hamburg waar hij zich vooral bezighield met de techniek van brandweervoertuigen en -vaartuigen. Daarnaast was hij leidinggevende bij enkele spectaculaire branden in Hamburg en omgeving. Eén daarvan, die het meest indruk op hem gemaakt heeft, moet de brand geweest zijn die op oudjaar 1989 woedde bij de Alster in Hamburg, waar hij als commandant met tien *Löschzüge* (dat zijn minimaal tien tankautospuiten, tien autospuiten, evenzovele autoladders en het nodige ondersteunend materieel) gedurende twaalf uur moest vechten tegen de rode haan, omdat men de brandhaard niet bereiken kon.

Als man met een kloppend hart voor de brandweer was hij ook een van de initiatiefnemers van de vereniging Hamburger

Feuerwehrhistoriker e.v., waar hij zich ook na zijn pensionering bezighield met de geschiedenis van de brandweer Hamburg.

De lijst van zijn publicaties bevat onder andere een boek over de brandweer van Altona, diverse boeken over de brandweer van Hamburg, waaronder een boek over de grote brand van Hamburg in 1842, een boek over Daimler, en veel boeken over specifieke voertuigen als ziekenwagens, autoladders, hulpverleningswagens, containervoertuigen, stoombrandspuiten en voertuigtechniek.

Manfred Gihl was *Honorary Deputy Fire Chief* van de brandweer van New York, een eretitel die hoogst zelden wordt verstrekt en zeker niet aan personen buiten Amerika. We sluiten af met zijn gevleugelde woorden: "de brandweer is een onmisbare humanitaire inrichting die voor elk mens de klok rond klaarstaat en onvoorwaardelijke hulp verzekert."

BRANDSPUITPENNINGEN IN DE LAGE LANDEN

Hans Edens maakte ons attent op een nieuw boek.

Op 27 september 2025 verscheen **Brandspuitpenningen in de Lage Landen**. Een uitgave van Heritage Auctions Europe. De auteurs zijn Wiebe Nijlunsing en Alex Kussendrager.

Het boek werd die dag door beide auteurs aangeboden aan de voorzitter van het Koninklijk Nederlands Genootschap van Munt- en Penningkunde, dat ook een bijdrage had verstrekt, Jeroen van Gessel.

Het rijk geïllustreerde boek telt 488 pagina's en bestaat uit drie gedeelten: een algemeen overzicht, ongeveer 180 plaatsbeschrijvingen met de historische brandbestrijding ter plekke en een catalogus met een systematisch overzicht van circa 360 typen en hun codering.

Op de omslag staat een Amsterdamse brandspuitpenning, ditmaal het exemplaar van de Amsterdamse stadsschouwburg uit 1774, waarschijnlijk in gebruik gekomen bij de brandwachten van de nieuwe stadsschouwburg aan het Leidseplein na de verwoestende brand in de schouwburg aan de Keizersgracht op 11 mei 1772.

Het boek is ontstaan na uitgebreid onderzoek, zowel door de auteurs als door lokale historische verenigingen. Brandspuitpenningen vormen een onderdeel van een groter stelsel van brand-gerelateerde penningen en insignes. Presentiepenningen dragen een individueel nummer; legitimatiepenningen hooguit een spuitnummer of functie zoals 'brandmeester'. Maar er zijn ook zilveren beloningspenningen met ingegraveerde namen van hoogwaardigheidsbekleders bekend. Verder zijn er jubileumpenningen en penningen voor hulpbetoon bij brand. Vooral bekend zijn de penningen van spuitgasten. Die hadden de functie van legitimatie- en presentiepenning.

BRANDWEER BUREN BIJ KAARSLICHT

In 2025 bestond de vrijwillige brandweer van Buren 100 jaar. Omdat te vieren, wilde de brandweer iets ludieks teruggeven aan de stad en zo werd een aloude traditie hersteld. *Buren bij kaarslicht* was jarenlang een populair evenement totdat het door budgetproblemen in 2018 werd gestaakt. Jaren achtereenvolgende in december alle straatverlichting en met kaarsen en zangkoren vierden de Burenaren en de duizenden bezoekers dit sfeervolle feest. Het eeuwfeest van de Burense brandweer werd op 20 december gevierd met een eenmalige editie van *Buren bij kaarslicht*.

TEKST EN FOTO'S MARINUS OOSTHOEK

Eeuwfeest Burense brandweer is historisch cadeau aan de stad

Voordat door de burgemeester de opening van het evenement verrichtte, overhandigde hij aan de voorzitter van de personeelsvereniging van de vrijwillige brandweer Buren de Koninklijke Erepennig; deze onderscheiding werd uitgereikt ter ere van het 100-jarig bestaan van de vrijwillige brandweer Buren.

Brandweergeschiedenis tot leven gewekt

Gezien de rijke geschiedenis van de vrijwillige brandweer Buren werden door de gehele stad bijzondere historische brandweervoertuigen opgesteld, zoals de oude T Ford; dit was immers in 1925 de trots van dit korps en gelukkig wordt deze wagen bewaard in het brandweermuseum Hogeveendijk. Enthousiaste brandweervrijwilligers, gekleed in historische uniformen, stonden klaar om de T Ford en de andere historische

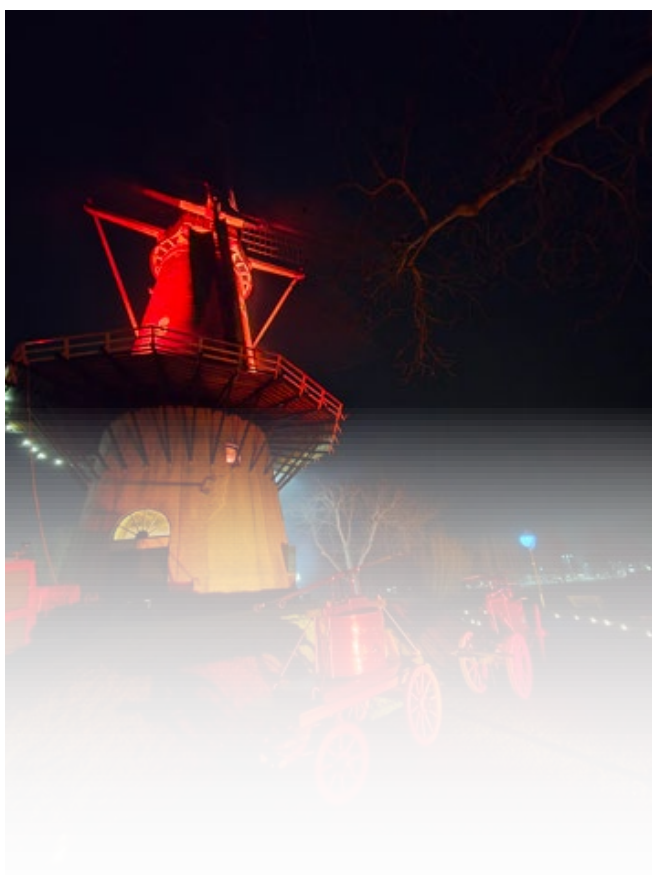

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

BRANDWEER BUREN BIJ KAARSLICHT

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

ELEKTRO WAGENS BIJ DE BRAND WEER

ELEKTRO WAGENS BIJ DE BRAND WEER

Een paar jaar geleden kwam ik een foto tegen van een mini-ambulance. Ik heb de foto toen in een mapje gedaan, omdat ik er geen info over beschikbaar had. Ik kwam de foto weer eens ergens tegen in mijn archief, waardoor mijn interesse gewerkt werd. Het leek mij interessant iets op papier te zetten over elektrowagens bij de brandweer en ambulancedienst.

Voor zover ik weet is er maar één elektrische ambulance die ooit ergens dienst heeft gedaan en die reed rond bij de geneeskundige dienst van de Enka-fabriek in Ede. Dankzij speurwerk van wijlen Hans Waldeck blijkt dat het een elektrotruck was, die door een speciale afdeling van Gazelle Truckbouw in Aalten was gebouwd. Volgens Hans was de patiëntaccommodatie voorzien van een Riemvis-brancarddrager en had het een blauw zwaailicht op het dak. Het is daarmee een hele simpele uitvoering geweest; een brancard en verder helemaal niets.

TEKST ADRIAAN KRIEK

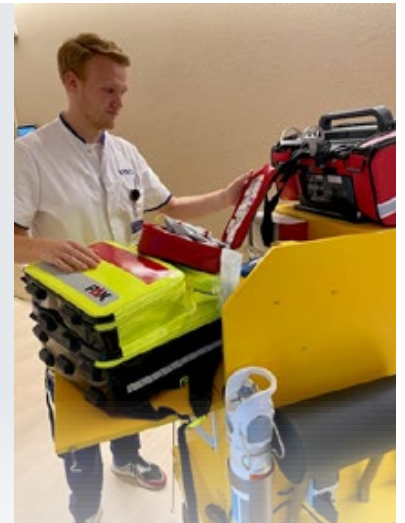
FOTO'S AFKOMSTIG UIT COLLECATIES VAN HANS WALDECK,
FRANK VAN DER WEERDEN, KEES VERHOEF, WILLIAM HARTHOORN,
RAMON VERSTEEG EN PETER SNELLEN

Sinds 2024 heeft het **UMCG in Groningen** een mini-ambulance voor reanimaties binnen het ziekenhuis. De mini-ambulance is voorzien van defibrillator en andere benodigdheden van het reanimatieteam. De wagen past in de lift en kan door krappe bochten en smalle gangen.

Het voertuig werd ontwikkeld door het reanimatieteam van het ziekenhuis in samenwerking met medewerkers van de afdeling Bouw & Facilitair. Het is een heuse mini-ambulance geworden, geel van kleur, voorzien van zwaailicht, stopcontacten en klaptafeltje.

Bij diverse brandweer- en bedrijfsbrandweerkorpsen hebben verschillende elektrowagens dienst gedaan; ze zijn bijna allemaal gebouwd door Spijkstaal. Het **Academisch Ziekenhuis Rotterdam (AZR)** had een elektrowagen waar twee brandweermensen op plaats konden nemen. Terwijl er in een ziekenhuis geen brandweer is, wordt er wel gebruik gemaakt van een elektrowagen.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

In het winkelcentrum Hoog Catharijne in **Utrecht** heeft vanaf 1975 een Spijkstaal materiaalwagentje gestaan; dit wagentje is later terecht gekomen bij de Bouwstoffen Industrie Weurt B.V. in Beuningen. In 2014 werd het bedrijf opgedoekt en werd het Spijkstaal wagentje geschonken aan het Nationaal Brandweermuseum Hellevoetsluis.

De bedrijfsbrandweer van de **Bloemenveiling Aalsmeer** had een elektrowagen met daar achter een klein aanhangwagentje met allerlei gereedschap. Of dit ook een Spijkstaal product was, heb ik niet kunnen achterhalen, evenmin als het bouwjaar. Deze bedrijfsbrandweer had nog een elektrowagentje dat gebruikt werd om met twee man snel ter plaatse te kunnen komen bij alarm.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

GESCHIEDENIS VAN SPIJKSTAAL

Spijksaal is de bekendste fabrikant van elektrowagentjes. Het bedrijf werd in 1938 opgericht door Gerrit Neuteboom. Deze dorpssmid uit Spijkenisse bouwde in eerste instantie elektrisch gelaste, stalen landbouwwagens, die geschikt waren om zware lasten te dragen en die uitgevoerd waren met luchtbanden. Hiermee won hij een eerste prijs op een landbouwen- toonstelling in het Zeeuwse Kruiningen, waarna hij de naam Spijksaal introduceerde. Na de succesvolle landbouwwagens werden in de jaren vijftig opleggers en aanhangwagens gebouwd. Vervolgens bouwde het bedrijf vanaf 1955 elek-

trische bezorgwagens en vanaf 1970 in de nieuwe fabriek in Hoogeveen de bekende SRV-wagens, waardoor de naamsbekendheid toenam. Het bedrijf bouwde hiernaast voertuigen voor het verzorgen van intern transport. Deze voertuigen werden gebruikt in gebouwen of op terminals, waar het terugdringen van uitlaatgassen en lawaai belangrijk is. In 1960 werden de fabriek en het kantoor aan de Zijlstraat in gebruik genomen.

In 1983 nam Spijksaal het voormalige Motor-kracht over, deze onderneming was importeur van Magirus brandweermaterieel en importeerde de Ehram autoladder in Nederland. In 1996 ging Spijksaal Brandbeveiliging B.V. failliet en werd in 1997 opnieuw opgestart onder de naam Hoogstaal. Hoogstaal diende voor de bouw en verkoop van brandweermaterieel en Spijksaal voor de bouw en verkoop van elektrische transportmiddelen. In 2001 vertrok Spijksaal naar bedrijventerrein Halfweg (Spijkenisse).

In 2012 telde het bedrijf 65 medewerkers. De Spijksaal-producten werden vooral ge-

kenhuizen, zorginstellingen, attractieparken en door gemeenten. Naast de bekende trekker- en platformwagens werden ook producten voor de consumentenmarkt gebouwd zoals elektrische auto's. Daarnaast richtte Spijksaal zich op transport in de stad met onder andere elektrische stadsbussen en vuilniswagens. Ook de tweede versie van de Amsterdamse witkar werd door Spijksaal gebouwd.

Diverse projecten waar Spijksaal in samenwerking aan heeft ontwikkeld zijn de ParkShuttle in Capelle aan den IJssel (een elektronisch geleide autobusdienst) en de personal rapid transit system (PRT) in Medinat Masdar, Abu Dhabi. Beide projecten gaan uit van automatisch geleide elektrische voertuigen die zich zonder bestuurder met een snelheid van 40 km/h verplaatsen.

Na een faillissement in augustus 2015 is het bedrijf in afgeslankte vorm voortgezet door Peinemann en werd het in 2016 gevestigd in Hoogstadij. De bedrijfsnaam werd veranderd van Spijksaal Elektro B.V. naar Spijksaal Industri-

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Voor het trekken van een aanhanger met boot van en naar de botenhelling, heeft de brandweer **Vinkenveen** in 2008 een Spijkstaal voertuig uit 1986 overgenomen van Royal Flora Holland.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

BRANDWEER
Bedrijfsbrandweer
UMC Utrecht

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Beroepskorps naar Duits model

In deze tijd namen de bezetters allerlei zaken over, o.a. al het brandweermateriaal werd gevorderd door de Duitse bezetters. De Duitse bevelhebber Christiansen verbond hier bovendien de bepalingen aan dat elk bedrijf de beschikking moest hebben over een eigen bedrijfsbrandweer en luchtbeschermingsploeg. Op 24 oktober 1940 werd Majoor der Artillerie, Ir. Govers, aangesteld als de eerste Directeur van de Rotterdamse Beroepsbrandweer.

Demonstraties door de nieuw-opgeleiden

Op 18 januari 1941 werd er door de op 25 november 1940 in dienst getreden brandwachten een demonstratie gegeven om te laten zien wat de resultaten van hun opleiding waren. "Voordat de heer Ir. J. Govers tot zijn uiteenzettingen overging, gaf de leider van den cursus aan de nieuwe brandweerlieden, de oudste hoofdbrandmeester der Amsterdamse Brandweer, de heer Doets, die samen met den brandmeester van hetzelfde corps, de heer J. Nijmeyer, met de opleiding belast was geweest, enkele inlichtingen. De heer Doets deelde mede dat de opleiding van de 18 onderbrandmeesters en de 40 brandwachten en enkele brandmeesters, de opleiding welke beoogde den brandweerlieden zowel praktisch als theoretisch voor hun zware taak geschikt te maken, gunstig is verlopen. De praktische opleiding is er op gericht geweest om de brandweerlieden te laten zien dat de brandweerlieden in de praktijk de brandweerlieden van de Rotterdamse Beroepsbrandweer.

en de Zaagmolenkade zal binnenkort een andere, meer rationele verdeling krijgen; aan de Brielschelaan komt een Ahrens-Fox motorspuit en een gereedschapswagen. Aan de Wilhelminakade een Ahrens-Fox motorspuit en de motorladder, aan de Zaagmolenkade twee Ahrens-Fox motorspuiten, in de Beurs Ravelo garage een Ahrens-Fox motorspuit en in de nieuwe bergplaats aan de Aelbrechtskade een Ahrens-Fox motorspuit. Hierdoor, aldus de commandant, zal worden bereikt dat erbij "verduistering" zo spoedig mogelijk over groot materieel kan worden beschikt. Het ligt in de bedoeling de garage aan de Brielschelaan te verplaatsen naar het complex bij de Maastunnel.

Bevelsbevoegdheid

Over dit wel zeer précaire onderdeel van den dienst der Brandweer Rotterdam (werd er niet eens geschreven, dat wie te Rotterdam de Vrijwillige Brandweer zou afschaffen, hetzelfde zou ondervinden als de man, die in Spanje de stierengevechten zou verbieden) deelde de heer Govers het volgende mede. Na uitvoerige besprekingen met de Duitse autoriteiten, de Rijksinspecteur voor het Brandweerwezen en Hoofdliezen van de Gemeentelijke Brandweer werden de volgende richtlijnen aangegeven: bij brand in het stadsgebied zal de gemeentelijke brandweer niet de brandweer worden belast, het alarm

Toen in de Tweede Wereldoorlog de brandweerkorpsen van de grotere gemeenten moesten worden omgebouwd tot beroepsbrandweerkorpsen, werd daar natuurlijk aandacht aan besteed in de (gecensureerde) pers. Dat was ook in Rotterdam het geval. Onderstaand een artikel dat op 20 januari 1941 verscheen in het Rotterdamsch Nieuwsblad, enkele dagen nadat de eerste beroepsbrandweerlieden paraat stonden voor hun taak.

Terwijl de sfeer in Rotterdam over het algemeen niet erg pro-Duits was, moest de brandweer nu eenmaal worden gereorganiseerd. Om voldoende beroepsbrandweerlieden te kunnen aanstellen, werd er vooral gebruik gemaakt van militairen, die natuurlijk niet meer in het Nederlandse leger konden dienen. Die marinemannen en soldaten moesten eerst worden opgeleid. Er was eigenlijk nog geen brandweeropleiding zoals tegenwoordig en dus deed men een beroep op instructeurs van de (beroeps) brandweer van Amsterdam (en u kent de verhoudingen tussen Amsterdam

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Van 30 april tot en met 2 mei 2026 organiseert het Verband der Feuerwehren in NRW, in samenwerking met de Ortsfeuerwehr Kirchhellen, in Bottrop de vierde oldtimer sterrit. Deze sterrit zal gepaard gaan met veel brandweeractiviteiten van de Ortswehr Kirchhellen in het kader van haar 140^e verjaardag. Gezellig samenzijn en het ruilen van brandweer gerelateerde voorwerpen zijn op die dagen natuurlijk ook mogelijk. Er wordt ook een avondprogramma georganiseerd zodat deelnemers het voorjaar kunnen indansen. Afsluitend wordt er op zondag met alle oldtimers een rit door Kirchhellen gehouden.

donderdag 30 april 2026

15:00 - 18:00 Verzamelen van de voertuigen op de verzamelplaats
20:00 Avondprogramma met dans en muziek

vrijdag 1 mei 2026

09:00 Verzamelen van de voertuigen op de verzamelplaats
09:00 - 13:45 Fotoshoot
14:00 Tentoonstelling van de voertuigen in de stad en op het evenemententerrein
18:00 - 19:00 Verplaatsing van voertuigen naar afgesloten en bewaakt terrein
20:00 Feestprogramma in de feesttent

zaterdag 2 mei 2026

09:00 - 09:30 Verzamelen van de voertuigen op de verzamelplaats
10:00 Tentoonstelling voertuigen en gereedschappen
14:30 Uitreiking onderscheidingen
15:30 Aanvang rondrit

Nadere bijzonderheden vindt u t.z.t. op de site van het Landesverband.

Als u zich wenst aan te melden met uw voertuig, dan moet dat geschieden voor 22 maart 2026 per e-mail aan frank.muhmann@vdf.nrw
Aanmeldingen worden per e-mail bevestigd.

LISSABON

In de laatste maand van 2021 kreeg ik van de vorige hoofdredacteur van het tijdschrift Eén-Eén-Twee een pakketje thuisgestuurd, met daarin een aantal documenten en CD's met foto's over de brandweer van Lissabon, zaken die waren blijven liggen als zogenaamde 'plank-artikelen', dat wil zeggen artikelen waarop in noodgevallen kon worden teruggegrepen wanneer de actualiteit niet voldoende zou zijn om een complete editie te vullen. De mededeling was: "Kijk maar even of er iets in zit voor de Eén-Eén-Twee of de digitale nieuwsbrief."

De suggestie om eens iets over de geschiedenis van Lissabons brandweerkorps te schrijven was oorspronkelijk afkomstig van Thorsten Umbach uit het Duitse Geestland, die enkele jaren daarvoor in Lissabon was geweest en zich erover verwonderde, dat er nog zoveel herkenbare plekken waren die ook te zien waren op de foto's van Metz, bij een grote voertuiglevering in de vroege jaren dertig van de vorige eeuw.

Zoals hij het verwoordde: "In andere landen is nauwelijks iets gepubliceerd over de brandweer in Portugal en veel blijft verborgen wanneer men de taal van een ander land niet spreekt."

Het contact met Thorsten werd hernieuwd en er werd contact gelegd met Jose de Lucena, een brandweerbobbyist in Lissabon, die een prachtige site heeft gebouwd over de voertuigen die tot 1979 in zijn stad hebben dienst gedaan. En er werden vervolgens nog heel wat meer mensen gemobiliseerd om te gaan zoeken, schrijven, vertalen en foto's te zoeken.

De bedoeling was om een speciale uitgave van de digitale VBB Nieuwsbrief te maken, waarbij de nadruk kwam te liggen op de historie van de brandweer van Lissabon. Het huidige korps is natuurlijk ook hoogst interessant, maar vertoont erg veel gelijkenis met alle andere moderne Europese korpsen. We hadden namelijk in voren gewerkt, om - ook als de wereld op slot zou blijven vanwege COVID-19 - we onze leden toch in ieder geval iets zouden kunnen bieden. Maar het werk aan die speciale nieuwsbrief nam zoveel tijd in beslag, dat de beperkingen in verband met corona nog eerder werden opgeheven dan dat die nieuwsbrief klaar was. Daarom is nu een groot deel van de nieuwsbrief gevuld met 'oud nieuws uit Lissabon'. Dank aan allen die hebben meegewerkt om er weer iets speciaals van te maken; met name noemen we Thorsten Umbach, voor zijn idee, en Jose de Lucena, voor het ter beschikking stellen van zijn gegevens, Henri Seegers, en zijn vroegere buurvrouw, die ons geholpen heeft met de vertaling van stukken in de Portugese taal en voor de foto's Serge Amores (op wie je nooit vergeefs een beroep doet) en Jos Janssen.

We gaan de inhoud van die voorgenomen speciale editie van de digitale VBB Nieuwsbrief nu verdelen over de komende edities. Op die manier weten we zeker dat degenen die geïnteresseerd zijn, uitkijken naar de volgende edities.

DE GESCHIEDENIS VAN DE BRANDWEER VAN LISSABON [3]

DAGJE BRANDWEER-TOERISME IN LISSABON

In de herfst van 2016, tijdens mijn verblijf in Lissabon, had ik de gelegenheid om de lokale brandweer *Regimento de Sapadores Bombeiros de Lisboa* (RSB Lisboa) te bezoeken. De oorsprong van de brandweer van Lissabon gaat terug tot de veertiende eeuw, de oprichting van de gemeentelijke brandweer waarschijnlijk tot het jaar 1852. In de jaren dertig van de vorige eeuw vond een herstructurering plaats en de BSB, *Batalhao de Sapadores Bombeiros* werd de huidige RSB — *Regimento de Sapadores Bombeiros*.

TEKST THORSTEN UMBACHT · VRIJE VERTALING PETER SNELLEN · BEWERKING JEROEN STEENHUIS · AFBEELDINGEN COLLECTIE AUTEUR

T ik wist van het bestaan van foto's uit de jaren 1930, middelen om in Duitsland een volledig nieuw wagenpark te be-
vullen. Brandweerwagens te zien zijn die gebruikt werden en de koning viel op het idee dat de brandweer van

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Quartel do Commando

In de laan met de fraaie naam Avenida Dom Carlos I bevindt zich de hoofdkazerne van de beroepsbrandweer. Het terrein van de hoofdbrandweerkazerne strekt zich uit over drie niveaus. Aan de voet van de heuvel op Avenida Dom Carlos I is het administratiegebouw, de centrale werkplaats, het magazijn, de oefentoren en, op de binnenplaats daarachter, de eigenlijke brandweerkazerne. Voor ons is het pas een typische brandweerkazerne, wanneer de uitritten voor de voertuigen aan de straatzijde zijn aangebracht. Maar bij de centrale hoofdwacht van Lissabon is dat anders. Aan dit gebouw dat in 1899 gebouwd werd, vallen twee boogvormige uitritten op. Gaat men door deze boogvormige poorten, dan komt men op de binnenplaats. Aan de rechterzijde bevindt zich dan in een erg saai gebouw

de eigenlijke kazerne, met een volledige uitrukeenheid. Aan de linkerkant bevinden zich de historische gebouwen, waar de waterreddingswagen en meerdere lichte gereedschappen- en hulpverleningswagens op Land Rover Defender met lange wielbasis staan. Op het niveau daarboven is er nu een parkeerterrein en de oude oefentoren. Gezien vanaf de straat bevindt zich aan de linkerkant een uitrit, waardoor men op het terrein van de centrale werkplaats komt. Vanaf deze binnenplaats kan men alleen via een steile trap de hoger gelegen tweede verdieping bereiken.

Voor de Land Rover Defender als commandovoertuig en licht hulpverleningsvoertuig en de lichte brandweerwagens op Mitsubishi Canter zijn zeer geschikt om door de smalle en steile steegjes te navigeren. ■

QUARTEL DO COMMANDO

Bij mijn bezoek had ik enkele afdrucken van foto's van de voertuigen, die in de jaren dertig werden geleverd, bij mij. Inderdaad bevindt zich op dat niveau een parkeerterrein voor hulpverleningswagens.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

VRIJWILLIGE BRANDWEERKAZERNE IN RUA CAMILO BRANCO

Deze historische kazerne uit 1910 ligt in een dwarsstraat aan het noordelijke einde van de Avenida Liberdade en herbergt de *Bombeiros Voluntarios* (BV). De ruimte is beperkt en meerdere voertuigen moeten in de straat tegenover het gebouw worden geparkeerd.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

SPECIALS